

Bilag 4.

Notat vedrørende forslag til lov om ændring af lov om kommunale valg.

(*Indenrigsministerens skriftlige kommentar til samrådsspørgsmål*).

Udvalget ønsker under et kommende samråd at uddybe følgende spørgsmål:

Er der mulighed for at give hjemmeliggende syge og gamle adgang til at stemme pr. brev?

Hvorledes er erfaringerne fra Sverige, hvor en sådan ordning findes?

Kommentar:

I Sverige har hjemmeliggende vælgere kunnet afgive stemme siden 1966, hvorimod der ikke i Norge er adgang til stemmeafgivning for de hjemmeliggende vælgere.

I Sverige er ordningen den, at en vælger, der på grund af sygdom, skade, manglende førighed eller høj alder ikke er i stand til at indfinde sig på afstemningsstedet, kan indgive - d.v.s. lade aflevere - sin stemmeseddel af en ham nærstående person over 18 år, der enten kan være vælgerens barn eller barnebarn, hans fader, moder eller søskende eller vælgerens værge. Stemmeafgivning skal ske i overværelse af den, som skal aflevere stemmesedlen til valgstyrene, samt et særligt tilkaldt vidne, der ikke må være vælgerens ægtefælle eller barn og ej heller barn af ægtefællen.

Vælgeren skal selv foretage afstemningen, der i Sverige består i at nedlægge en stemmeseddel i en særlig valgkuvert (underkuvert) og tilklæbe denne. Derpå skal vælgeren på en såkaldt yderkuvert afgive en erklæring på hæder og samvittighed om, at han på grund af sygdom ikke er i stand til at indfinde sig på afstemningsstedet. Såvel den, som skal aflevere stemmesedlen, som det særlige vidne skal attestere, at vælgeren egenhændigt har underskrevet den afgivne erklæring, og at der ikke dem bekendt er noget, der strider imod den afgivne erklæring. Den således afgivne stemme skal afleveres på selve valgdagen på vælgerens af-

stemningssted, hvor valgstyrene underkaster den afgivne stemme en nærmere prøvelse.

Denne ordning er en videreudbygning af den gældende bestemmelse om ægtefælleafstemning, hvorefter den ene ægtefælle — samtidig med at han selv afgiver stemme — kan aflevere den anden ægtefælles brevstemme. Formålet med denne særlige bestemmelse, der indførtes i 1921, samtidig med at svenske kvinder fik stemmeret til rigsdagens 2. kammer, var at lette gifte kvinders deltagelse i de almindelige valg, idet det erkendtes, at det navnlig på landet, men også andre steder, hvor afstanden til afstemningsstedet var betydelig, kunne være forbundet med de største vanskeligheder for en hustru at forlade hjem og børn sammen med sin mand.

Det blev forud for indførelsen af ovennævnte ordning navnlig overvejet, hvorvidt man af valgsikkerhedshensyn samt for at undgå misbrug af ordningen iøvrigt i stedet burde indføre et system med ambulerende stemmemodtagere.

I en betænkning „Vissa frågor rörande allmänna val“ afgivet i 1961, i hvilken man bl.a. behandlede spørgsmålet om, hvorledes de i hjemmet sengeliggende syge kunne få mulighed for at afgive stemme, blev det fastslået, at der kun kunne vælges mellem et system med ambulerende stemmemodtagere og et system med stemmeafgivning pr. brev i hovedsagen efter de samme regler, som gælder for afgivning af stemme gennem ægtefælle. Den nedsatte kommission afvejede fordele og ulemper ved de 2 systemer; den fandt, at systemet med stemmeafgivning gennem ægtefælle havde været praktiseret så længe, at der ikke skulle være større vanskelighed ved at udbygge systemet til også at omfatte syge personer, men den erkendte, at set ud fra et valgsikkerheds synspunkt frembød dette